03/05/2020

Εννέα ημέρες παρέμειναν ζωντανοί επάνω στον σταυρό τους

/ Βίοι Αγίων

Του Αρχιμανδρίτου Φωτίου Ιωακείμ

Οἱ ἅγιοι Τιμόθεος καὶ Μαύρα, τὸ εὐλογημένο ζεῦγος τοῦ Χριστοῦ, οἱ μεγαλώνυμοι καὶ πανθαύμαστοι μάρτυρες, ἔζησαν κατὰ τὸ δεύτερο μισὸ τοῦ 3ου καὶ τὶς ἀρχὲς τοῦ 4ου αἰώνα. Κατάγονταν ἀπὸ ἕνα μικρὸ χωριὸ τῆς ἐπαρχίας τῆς Θηβαΐδας στὴν Αἴγυπτο, ποὺ λεγόταν Παναπέων.

Ὁ ἅγιος Τιμόθεος ξεχώριζε ἀπὸ τοὺς ἄλλους συμπολίτες του γιὰ τὴ μεγάλη εὐλάβειά του στὸν Θεὸ καὶ τὴν ἐπίδοση στὰ ἱερὰ γράμματα. Ἐμπνεόμενος ἀπὸ ἱεραποστολικὴ διάθεση, διάβαζε στοὺς χωριανούς του τὰ ἱερὰ βιβλία ποὺ εἶχε, στὸ σπίτι του ἢ στὴν ἐκκλησία, καὶ ξεδιψοῦσε ἔτσι τὶς ψυχές τους μὲ τὸ ἀθάνατο νερὸ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἐπιβραβεύοντας τὸν ζῆλο του τοῦτο ὁ ἐπίσκοπος τῆς Θηβαΐδας, τὸν χειροθέτησε ἀναγνώστη. Ὅμως, ἀντὶ τοῦ ἱερατικοῦ σταδίου, ποὺ διαφαινόταν πὼς ὁ νεαρὸς Τιμόθεος θὰ ἀκολουθοῦσε, ἡ Θεία Πρόνοια τὸν ἑτοίμαζε γιὰ ἕνα ἄλλο, ὑψηλὸ καὶ θαυμαστό, τὸ στάδιο τοῦ διὰ Χριστὸν μαρτυρίου.

Βρισκόμαστε στὴν περίοδο τοῦ τελευταίου μεγάλου διωγμοῦ κατὰ τῶν

χριστιανῶν, ποὺ κήρυξαν στὴν ἀνατολικὴ ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία οἱ αἱμοβόροι εἰδωλολάτρες αὐτοκράτορες Διοκλητιανὸς καὶ Γαλέριος στὶς 23 Φεβρουαρίου τοῦ 303. Ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸν καιρό, ὁ Τιμόθεος εἶχε νυμφευθεῖ τὴ Μαύρα, καὶ ὅλοι χαίρονταν γιὰ τὸν ἁρμονικὸ αὐτὸ γάμο. Μόνο κάποιοι φθονεροὶ συγχωριανοί τους, λατρευτὲς τῶν εἰδώλων, λυπήθηκαν γιὰ τὴ χαρὰ τοῦ πιστοῦ τούτου ζεύγους καί, ἐνῶ δὲν εἶχαν περάσει εἴκοσι μέρες ἀπὸ τὸν γάμο τους, διέβαλαν στὸν εἰδωλολάτρη ἡγεμόνα τῆς Θηβαΐδας Ἀρριανὸ τὸν Τιμόθεο, ὡς διδάσκαλο τῶν χριστιανῶν. Ὁ Ἀρριανὸς διέταξε τὸν ἅγιο Τιμόθεο νὰ παρουσιασθεῖ ἐνώπιόν του.

Ἀνακρίνοντας τὸν μάρτυρα, ὁ τύραννος τοῦ ζήτησε νὰ τοῦ παραδώσει τὰ ἱερὰ ἐκεῖνα βιβλία, μὲ τὰ ὁποῖα δίδασκε τοὺς χριστιανούς, μὲ σκοπὸ νὰ τὰ καταστρέψει. Κι ὁ Τιμόθεος τοῦ ἀπάντησε: «Τὰ βιβλία αὐτὰ εἶναι σὰν παιδιὰ δικά μου. Αὐτὰ μὲ στηρίζουν κι ἐμένα καὶ τοὺς ἄλλους στὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ. Κι ὅπως κανένας ἀληθινὸς πατέρας δὲν παραδίδει θεληματικὰ τὰ παιδιά του στὸν θάνατο, ἔτσι κι ἐγὼ δὲν πρόκειται νὰ παραδώσω τὰ ἅγια βιβλία τῆς Ἐκκλησίας γιὰ νὰ τὰ κάψεις». Μετὰ τὴν ἀτρόμητη αὐτὴ ὁμολογία του, ὁ Τιμόθεος ὑποβλήθηκε σὲ σκληρὰ βασανιστήρια. Πρῶτα τοῦ πέρασαν ἀπὸ τὰ αὐτιὰ πυρακτωμένες σιδερένιες σοῦβλες. Ἀπὸ τὴ βία τῆς καύσης, οἱ βολβοὶ τῶν ματιῶν του διαλύθηκαν καὶ χύθηκαν στὴ γῆ. Καὶ στὴ συνέχεια, ὁ ἀνυποχώρητος μάρτυρας προσδέθηκε σὲ τροχὸ γεμάτο κοφτερὰ μαχαίρια, γιὰ νὰ κατακοπεῖ. Ἡ χάρη ὅμως τοῦ Κυρίου, γιὰ τὸν Ὁποῖο ὁ Τιμόθεος ὑφίστατο τὶς πανώδυνες ἐκεῖνες δοκιμασίες, σταμάτησε ἀπότομα τὴν κίνηση τοῦ βασανιστηρίου ἐκείνου τροχοῦ, ἀπελευθέρωσε τὸν μάρτυρα καὶ θεράπευσε συνάμα κάθε πληγὴ ἀπὸ τὸ πολύαθλο σῶμα του. Ὕστερα ὁ Τιμόθεος ρίχθηκε στὴ φυλακή.

Τὴν ἑπομένη, ὁ τύραννος πρόσταξε καὶ ὁδήγησαν τὴ Μαῦρα ἐνώπιόν του, τὴν ὁποία ἀνάγκασε μὲ ἀπειλὲς νὰ πάει στὴ φυλακὴ καὶ νὰ πείσει τὸν σύζυγό της νὰ ἀρνηθεῖ τὸν Χριστό. Μὲ τὶς παραινέσεις ὅμως τοῦ μάρτυρος ἡ Μαύρα ὁμολόγησε κι ἐκείνη θαρραλέα τὴν πίστη της στὸν Χριστὸ ἐνώπιον τοῦ Ἀρριανοῦ, γιὰ νὰ ὑποβληθεῖ στὴ συνέχεια σὲ ποικίλα βασανιστήρια, κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ὁποίων δοξολογοῦσε τὸν Θεό. Ἀρχικὰ τὶς ξερρίζωσαν τὶς τρίχες τῆς κεφαλῆς καὶ στὴ συνέχεια τῆς ἔκοψαν ὅλα τὰ δάκτυλα. Κατόπιν τὴ βύθισαν μέσα σὲ ἕνα λέβητα (καζάνι) μὲ καυτὸ νερό. Ἀλλ᾽ ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ τὴ διαφύλαξε ἀβλαβή, σὲ σημεῖο ποὺ ἀπόρησε ὁ ἡγεμόνας. Κι ὅταν αὐτός, γιὰ νὰ διαπιστώσει ἂν πράγματι ἔκαιγε τὸ νερό, ζήτησε ἀπὸ τὴ μάρτυρα νὰ τοῦ ρίξει λίγο ἀπὸ αὐτό, τότε ἀμέσως διαλύθηκε τὸ δέρμα του! Ὁ ἀνηλεὴς τύραννος, ὀργισμένος ποὺ δὲν πέτυχε νὰ κάνει τοὺς ἁγίους νὰ ἀλλαξοπιστήσουν μετὰ ἀπὸ τόσα βάσανα, πρόσταξε στὸ τέλος νὰ τοὺς σταυρώσουν, μάλιστα τὸν ἕνα ἀπέναντι ἀπὸ τὸν ἄλλο, γιὰ νὰ ὑποστοῦν διπλὸ καὶ πολλαπλὸ πόνο.

Ἐννέα ἡμέρες παρέμειναν ζωντανοὶ οἱ μάρτυρες ἐπάνω στὸν σταυρό τους, ἀναδεικνύμενοι στὴν ἐντέλεια μιμητὲς τοῦ Πάθους τοῦ Ἐσταυρωμένου Δεσπότου Χριστοῦ. Ἀλλὰ καὶ τότε ὁ διάβολος, φθονώντας τὴν ὑπομονὴ καὶ δόξα τῶν ἁγίων, δὲν ἔπαυσε νὰ τοὺς πειράζει. Παρουσιάσθηκε στὴ Μαύρα σὰν σὲ ἔκσταση, προσφέροντάς της ἕνα ποτήρι γεμάτο μὲ μέλι καὶ γάλα, καὶ τὴν παρότρυνε νὰ τὸ πιεῖ, γιὰ νὰ μὴ φλογίζεται ἀπὸ τὴ δίψα. Φωτισμένη ἡ ἁγία ἀπὸ τὸν Θεό, γνώρισε τὴ σατανικὴ παγίδα καί, μὲ τὴν προσευχή της, ἀποδίωξε τὸν διάβολο. Ἀλλ᾽ αὐτός, κατὰ παραχώρηση Θεοῦ, χρησιμοποίησε καὶ ἄλλο τέχνασμα. Φάνηκε στὴν ἁγία πὼς τὴ μετέφερε σ᾽ ἕνα ποτάμι στὸ ὁποῖο ἔρρεε μέλι καὶ γάλα καὶ τῆς πρότεινε νὰ πιεῖ γιὰ νὰ ξεδιψάσει. Ἐκείνη ὅμως ἡ στερρόψυχη τοῦ ἀποκρίθηκε: «Δὲν πρόκειται νὰ πιῶ ἀπ᾽ αὐτά. Θὰ πιῶ μόνο ἀπὸ τὸ οὐράνιο ποτήριο, ποὺ μοῦ πρόσφερε ὁ Χριστός». Ἔτσι, ὁ διάβολος ἀναχώρησε νικημένος καὶ καταντροπιασμένος.

Τότε, ἀνταμείβοντας ὁ Θεὸς τὴν ἀνδρεία της καὶ ἐνισχύοντάς την νὰ ὑπομείνει ἕως τέλους τὸ μαρτύριο, τῆς ἔστειλε ἄγγελο, ὁ ὁποῖος τὴν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι, τὴν ὁδήγησε στὸν οὐρανὸ καί, ἀφοῦ τῆς ἔδειξε ἕνα θρόνο μὲ μιὰ στολὴ λευκὴ ἐπάνω σ᾽ αὐτὸν καὶ ἕνα στεφάνι, τῆς εἶπε: «Αὐτὰ ἑτοιμάστηκαν γιὰ σένα». Στὴ συνέχεια, ἀφοῦ τὴν ὁδήγησε ἀκόμη ψηλότερα, τῆς ἔδειξε ἄλλο θρόνο καὶ στολὴ καὶ στεφάνι καὶ τῆς εἶπε: «Αὐτὰ προορίζονται γιὰ τὸν σύζυγό σου. Ἡ διαφορὰ τοῦ τόπου καὶ τῆς δόξας δηλώνει τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἄντρας σου ὑπῆρξε ἡ αἰτία τῆς σωτηρίας σου».

Μετὰ λοιπὸν τὶς ἐννέα ἡμέρες τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου μαρτυρίου, παρέδωσαν οἱ ἅγιοι τὶς ψυχές τους στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, τὸν Ὁποῖο «ἠγάπησαν ἕως θανάτου», γιὰ νὰ λάβουν τὰ στέφη τῆς ὁμολογίας καὶ τοῦ μαρτυρίου. Τελειώθηκαν δὲ οἱ μάρτυρες στὶς 3 Μαΐου τοῦ ἔτους 304. Καὶ ὁ Δικαιοκρίτης Θεὸς τοὺς δόξασε στὴ γῆ καὶ στὸν οὐρανό.

Ἡ τιμὴ τῶν ἁγίων Τιμοθέου καὶ Μαύρας στὴν Κύπρο

Ἡ τιμὴ τῶν ἁγίων μαρτύρων Τιμοθέου καὶ Μαύρας, γιὰ τὸν θαυμαστὸ βίο, τὰ πολυποίκιλα μαρτύρια καὶ τὴ θαυματουργικὴ χάρη ποὺ ἐπάξια ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Δωρεοδότη Κύριο, ξαπλώθηκε μὲ τὸν χρόνο σὲ πολλὲς ἄλλες περιοχές, πέραν τῆς Αἰγύπτου. Ἀπὸ τὴ βυζαντινὴ περίοδο οἱ ἅγιοι τιμήθηκαν καὶ στὴ νῆσο μας Κύπρο, μὲ τὴν ἀνέγερση ναῶν στὸ ὄνομά τους καὶ τὴν εἰκονογράφησή τους σὲ τοιχογραφίες καὶ φορητὲς εἰκόνες. Θὰ πρέπει πάντως νὰ σημειώσουμε πώς, παράλληλα μὲ τὴν τιμὴ τους στὴ μεγαλόνησο, τιμᾶται, ἀπὸ τὴν πρώιμη βυζαντινὴ περίοδο, καὶ μία ἄλλη ὁμώνυμη ἁγία Μαύρα, πιθανῶς τοπικὴ ὁσία.

Ἀπὸ τοὺς ναοὺς τῶν ἁγίων Τιμοθέου καὶ Μαύρας στὴν Κύπρο, ἀξιοσημείωτος εἶναι

ἐκεῖνος κοντὰ στὸ χωριὸ Κοιλάνι τῆς Λεμεσοῦ, τοῦ 12ου αἰώνα, καθολικὸ ἐρειπωμένης σήμερα βυζαντινῆς μονῆς, ὅπου σώζονται καὶ ὡραῖες μεσαιωνικὲς τοιχογραφίες.

Το κείμενο δημοσιεύεται στην επίσημη ιστοσελίδα της Ιεράς Μητροπόλεως Μόρφου